

Inhoudelijke verslaglegging van openbare optredens in 2023 van amateurkoor Capella Cumerana

Stichting Ontcommer

In de Nijmeegse Stevenskerk vinden regelmatig op zaterdagmiddag activiteiten plaats die zowel liturgisch als kunstzinnig van aard zijn. Vooral door middel van de vespers (avondgebed, evensong) krijgt een breed publiek (bezoekers die toevallig de kerk binnenlopen, belangstellenden uit stad en regio) een programma aangeboden dat het midden houdt tussen een viering en een concert. De vespers vinden als regel plaats op de eerste zaterdag van de maand om 16.00 uur in de maanden maart, april, mei, juni, en september, oktober, november en december.

Het koor Capella Cumerana verleent ook medewerking aan de Kerstavonddienst, onder beheer van de Stichting Stevenskerk.

Het financiële beheer van deze zaterdagse activiteiten is in handen van Stichting Ontcommer, genoemd naar de vrouwelijke heilige die in de noordelijke kooromgang van de kerk is afgebeeld. Uitgangspunt voor Stichting Ontcommer is de overtuiging dat de spirituele en kunstzinnige schatten uit de christelijke traditie moeten worden ingebracht in de hedendaagse samenleving. Deze rijkdom verdient een levendige voortzetting en mag bij de inkrimping van het kerkelijk instituut niet verdwijnen naar kelders en musea. De laatste jaren is vooral gekozen voor een uitvoering in de vorm van een Engelse Evensong, met daarbinnen ruimte voor andere tradities.

Vormgeving vespers: Henk Gols en Wilma Hartogsveld, Daniel Rouwkema (dirigent) en Mathé Prick

Capella Cumerana heeft in 2024 acht vespers kunnen uitvoeren.

De uitgevoerde vespers zijn hieronder weergegeven.

2 maart 2024

Op de vooravond van zondag Oculi, zingt Capella Cumerana de eerste Choral Evensong van 2024 gevuld met muziek voor de 40-dagen tijd.

Na een paar maanden winterstop begint het koor weer met frisse moed aan de maandelijkse reeks van gezongen vespers en daarom klinkt als introit het verstilde

Peace be to this congregation.

De **tekst geschreven door Charles Wesley** (hij was in de 18e eeuw een van de founding fathers van de Methodisten en schreef maar liefst ruim 6500 liederen) werd vertaald door theoloog Sytze de Vries (*1945) in Vrede heel deze gemeente, vrede ieder, groot en klein en **van een lyrische melodie voorzien door de Noord Ierse componiste Alison Cadden.**

Een vredesgroet aan ieder die deze vesper bezoekt.

De **preces and responses** zijn dit keer van de hand van **Humphrey Clucas**, een veelzijdig componist en zanger, vooral van liturgische muziek. Als componist was hij autodidact, hij combineerde zijn muzikale carrière lange tijd met het leraarschap en schreef bovendien twee dichtbundels en een een drietal misdaadverhalen. Curieus detail: die spelen zich af in Westminster Abbey, waar Clucas in de jaren '90 meezong als lay vicar. Zoals uit zijn autobiografie blijkt was het niet zijn gelukkigste tijd, maar het leverde dus wel inspiratie.

De **25e Psalm** klinkt op een **chant van John Camidge jr. (1790-1859)** waarna de **Lofzang van Maria (Magnificat)** en de **Lofzang van Simeon (Nunc dimittis)** klinken in een afwisselende zetting in D-grote terts van **Charles Wood (1866-1926).**

Als motet klinkt **O Saviour of the world (Salvator mundi) van John Goss** die ooit organist en dirigent was van St Paul's Cathedral Londen en vooral bekend van zijn melodie Prijs mijn ziel de Hemelkoning.

De Choral Evensong begint om 16:00 uur en duurt ongeveer 45 minuten.

Capella Cumerana zal deze keer begeleid worden door organist Dirk Luijmes en de voorganger is Wilma Hartogsveld.

6 april 2024.

Op het programma staat veel 8-stemmige muziek uit diverse stijlperioden.

Het voor Kings College (Collegium Regale) gecomponeerde Magnificat en Nunc dimittis van de in Armagh (Ierland) geboren Charles Wood (1866-1926) werd gepubliceerd in 1920 en is een prachtig voorbeeld van zijn vakmanschap.

Met een verscheidenheid aan vocale texturen en rijk expressieve harmoniën en met gevoel voor woorschildering weet hij een volkomen eigen klankidoom te bouwen.

Voor het Nunc dimittis maakte hij dankbaar gebruik van de Geneefse melodie bij de Lofzang van Simeon. Het Magnificat en Nunc dimittis worden beide afgesloten met hetzelfde Gloria Patri en zorgt voor een echte climax van deze zetting in F-groot.

Als motet klinkt Richtte micht, Gott van Felix Mendelssohn-Bartholdy (1809-1847) Verschaf mij recht, O God, vecht voor mijn zaak. De pas na zijn dood verschenen (1849) zetting van Psalm 43

begint met een directe homofone wijze, met diverse unisono-passages voor zowel de mannen als de vrouwen.

Het motet opent met een alterneren van beide groepen in een somber d-klein; die komen pas samen bij de woorden “Sende dein Licht und deine Wahrheit”, een lichtstraal van hoop in F-groot.

Mannen en vrouwen zingen eerst nog een maat na elkaar om tenslotte aan het einde zich te verenigen tot een gezamenlijk gebed. Bij de woorden “Dass ich hineingehe zum Altar Gottes, zu dem Gott, der meine Freude und Wonne ist” wisselt Mendelssohn op een Bachachtige manier van metrum: de vierkwartsmaat wordt een soepele 3/8-maat. De “Freude und Wonne” maakt echter al weer snel plaats voor twijfel en een terugkeer naar de somberheid van het begin (“Was betrübst du dich, meine Seele...”). Het psalmmotet besluit koraalachtig in een stralend D-groot.

Van Rheinberger klinkt diens verstillende Abendlied en de vesper begint met een zetting van God be in my head van de Engelse componist John Rutter (*1945).

4 mei 2024

Op 4 mei 2024 werd het prachtige Requiem van Duruflé uitgevoerd in de herdenkingsbijeenkomst voor de oorlogsslachtoffers.

1 juni 2024

Hoogtepunt zal het feestelijke **Te Deum** zijn van **Charles Villiers Stanford (1852-1924)** wiens 100e sterfdag dit jaar op veel plaatsen word herdacht.

De in Ierland geboren Stanford word gezien als één van de gangmakers van de Engelse muzikale renaissance aan het begin van de twintigste eeuw. Zijn muziek is goed toegankelijk zonder sentimenteel te worden.

Als **introit** klinkt het door **Percy Whitlock(1903-1946)** op muziek gezette **Be still, my soul** van de Schotse William D. Maclagan(1826-1910) waarin een oproep gedaan wordt om stil te worden voor het aangezicht van de Allerhoogste.

Een mooi en indrukwekkend begin van deze Choral Evensong.

De Canticles (vaste gezangen voor een Evensong; de **Lofzang van Maria en de Lofzang van Simeon**) klinken deze keer in de versie van **Herbert Sumsion**, die bijna 40 jaar lang organist was van de Kathedraal Gloucester.

Psalm 81 klinkt in een versie van **Maclom Archer** (St Pauls' Cathedral) en de **Preces en Responses** (vaste gebeden) klinken in een toonzetting van **Humphrey Clucas**.

Naast deze prachtige muziek is er natuurlijk weer gelegenheid om mee te zingen met de prachtige hymnes begeleid door orgel én koper.

Na de zegen zingt Capella Cumerana u de zomer in met een gezongen versie van de zegen van St Patrick. **A Prayer of Saint Patrick** werd **gecomponeerd door Daniel Rouwkema (*1974)**, die sinds dit jaar Capella Cumerana dirigeert.

7 september 2024

Als introit klinken enkele regels uit **Psalm 51 Turn Thy face from my sins** getoonzet door Thomas Attwood (1765-1838) een leerling van Mozart en een goede vriend van

Mendelssohn. De in Londen geboren Attwood zong als chorist in de Chapel Royal en werkte jarenlang als organist in St. Paul's Cathedral, aldaar.

De vaste **precès en responses** worden gezongen in de versie van de in Winchester geboren **Richard Ayleward** (1626-1669) die onder Gibbons werkte als organist van Norwich Cathedral.

Als psalm van de dag zingt Capella Cumerana de **54e psalm op een anglicaanse chant van Barry Rose (*1934)** de vermaarde dirigent en pedagoog die, ondanks zijn hoge leeftijd, nog steeds zeer actief is. Hij werkte jarenlang als head of religious music voor de BBC en was daarnaast werkzaam als Director of Music in de kathedralen van St. Albans, St Paul's Londen en Guildford. In laatstgenoemde plaats was hij verantwoordelijk voor het opzetten van een geheel nieuwe koortraditie toen deze kathedraal in 1961 geconsacreerd werd.

De **canticles (vaste gezangen voor een Choral Evensong)** zijn gecomponeerd door **Tertius Noble (1867-1953)** die zijn aanstelling in 1912 bij York Minster neerlegde om aan de slag te gaan bij St Thomas's Church, Fifth Avenue, New York. Ook hij kreeg de lastige taak om een koortraditie te bouwen vergelijkbaar met die van Engelse kathedralen en universiteiten. Noble bleef tot 1947 en richtte een koorschool op die tot op heden nog steeds bloeit en een enorme reputatie heeft. Zijn Magnificat en Nunc dimittis in b-klein (opus 6) werden in 1898 gepubliceerd en opgedragen aan Sir George Martin (destijds organist van St Paul's Cathedral, London) en kenmerkt zich door een expressieve benadering van de woordzetting en een constante afwisseling van vocale texturen en kleuren.

Eenvoudige unisono passages door de sopranen worden afgewisseld met die voor de drie lagere stemmen waarbij de orgelpartij (verzorgd door Ysbrand ter Haar) een puur harmonische, ondersteunende, rol heeft.

Als anthem klinkt The peace of God van Sir John Rutter (*1945) die woorden uit Fillipenzen 4 op een prachtige manier wist te toonzetten. Muziek op het oor aanvankelijk toegankelijk en eenvoudig gecomponeerd maar waarbij de luisteraar ongetwijfeld geraakt zal worden.

Voorganger is Wilma Hartogsveld en Capella Cumerana staat onder leiding van Daniel Rouwkema.

5 oktober 2024

Capella Cumerana onder leiding van Daniel Rouwkema met begeleiding van organist Berry van Berkum zingt een programma afgestemd op 4 oktober (Dierendag), de dag van Franciscus van Assisi, de Heilige, die zich bekeerde tot de Eeuwige, zijn leven inzette voor de armen, en die God zag in de natuur. Zijn 'Zonnelied' is een ode aan de schepping.

Muziek en teksten ademen de geest van Franciscus.

"Lord, make me an instrument of Thy peace", van John Rutter (*1945) en "All creatures of our God and King" van Malcolm Archer (*1952) zijn een oproep tot Vrede en een Loflied op de Schepping..

Beide zijn hedendaagse componisten en bekende dirigenten van beroemde 'College-choirs' in Engeland (resp. Cambridge, Wells en St.Pauls in Londen).

Ook een Loflied op de Schepping is psalm 8, een 'chant' van Thomas Attwood Walmesley (1814-1856), organist in 'Trinity College' in Cambridge en componist van vele 'chants' en 'anthems' (liederen).

Vast onderdeel van de Evensong zijn het 'Magnificat' en het 'Nunc Dimittis'. Dit keer op muziek van Charles Villiers Stanford (1852-1924), geboren in Ierland, die als componist, organist en muziekpedagoog in Engeland beroemd werd. Stanford is een van de meest gespeelde componisten in de Anglicaanse kerk. Zijn koorwerken ademen de geest van de grote oratoria.

De 'preces and responses', woord en weerwoord van de voorganger en het koor, zijn dit keer van John Barnard (*1948), leraar Duits, maar vooral componist en dirigent van religieuze muziek.

De voorganger in deze Evensong is Henk Gols.

2 november 2024:

"Notre Père" van Maurice Duruflé (1902-1986)

Preces and Responses (1972) van Philip Radcliffe (1905-1986)

Psalm 33 met een chant van Peter Auston (1938-2013)

Magnificat en Nunc Dimittis in D van Charles Wood (1866-1926)

Geistliches Lied op.30 van Johannes Brahms (1833-1897)

"Die innig met U leefden" tekst : Sytse de Vries, muziek: Basil Harwood (1859-1949)

7 december 2024.

CAPELLA CUMERANA o.l.v. Daniël Rouwkema

Orgel: Berry van Berkum

Liturg: Henk Gols

Teksten en muziek ademen de sfeer van Advent.

Als opening zingt Capella Cumerana een 'Advent Responsory': vraag en antwoord in het teken van Advent. Het is een bewerking van een 'Magnificat (= Lofzang van Maria) van Palestrina (1525-1594) door Stephen Cleobury (1948-2019) die organist en koordirigent was in King's College in Cambridge.

De openingsgebeden (Preces) gezongen in wisselzang tussen de liturg en het koor zijn van Peter Nardone (* 1965) evenals de gebeden (Responses). Peter Nardone is niet alleen componist, maar ook zanger en dirigent.

Psalm 80 is de psalm voor de tweede zondag van Advent, die reciterend gezongen wordt als een traditionele Anglicaanse 'chant'.

'Magnificat' en 'Nunc Dimittis' ('Lofzang van Simeon') werden gecomponeerd door William Mathias (1934-1992) een componist uit Wales, in opdracht van het 'Jesus College', in Cambridge en voor het eerst uitgevoerd in een Evensong in maart 1971 bij de inwijding van een nieuw orgel.

'Christ is the morning star': John Rutter (*1945) schreef tekst en muziek voor dirigent Graham Ross en zijn koor van 'Clare College' in Cambridge.

Tot slot klinkt een advents-hymne op tekst van de methodist Charles Wesley (1707-1788) en vertaald door Sytze de Vries (* 1945) op een melodie van Thomas Olivers (1725-1799) waarin bij het 5e couplet allen zingen met een jubelende bovenstem (descant) van de sopranen.